

PODCAST

MINIWKŁAD - RÓŻNORODNOŚĆ JAKO SIŁA: NAUKA WSPÓLNEGO ŻYCIA I DZIAŁANIA

1. ŚWIAT, W KTÓRYM ŻYJEMY

Żyjemy w czasach, gdy świat się skurczył – nie pod względem rozmiarów, ale odległości. Internet, media społecznościowe i tanie podróże sprawiły, że to, co kiedyś było odległe, stało się teraz dostępne za jednym kliknięciem.

Pomyśl tylko – w ciągu jednego dnia możesz:

- Obejrzeć koreański serial na Netflixie lub polski serial kryminalny,
- Zamówić sushi w Skopje lub zjeść pierogi w Warszawie,
- Posłuchać macedońskiego popu, polskiego rocka, amerykańskiego rapu i nigeryjskiego afrobeatu – wszystko na jednej playliście,

I pogadaj ze znajomym z Włoch, Ukrainy lub Turcji na Instagramie lub Discordzie. Nasze codzienne życie – szkoła, muzyka, jedzenie, moda i gry – jest głęboko związane z kulturami z każdego zakątka świata. Możesz spacerować po Skopje i zobaczyć bary sushi, tureckie kebaby i włoskie lodziarnie, albo po Warszawie, gdzie znajdziesz ramen, wegański falafel i gruzińskie chaczapuri. Różnorodność nie jest już czymś „obcym” – jest już częścią tego, kim jesteśmy.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Różnorodność: Dar i wyzwanie

Różnorodność jest niesamowita – otwiera nam oczy na nowe sposoby myślenia, świeże idee i odmienne tradycje. Ale bądźmy szczerzy – nie zawsze jest łatwo.

Wyobraź sobie:

Do twojej klasy dołącza nowa uczennica. Pochodzi z innego kraju – powiedzmy, z Turcji lub Ukrainy. Jej polski nie jest jeszcze idealny. Czy sprawimy, że poczuje się mile widziana, czy pozwolimy jej siedzieć samej na lunchu, bo „nie wiemy, co powiedzieć”?

A może twoja koleżanka z klasy nie je wieprzowiny z powodów religijnych. Czy uszanujemy ten wybór i nauczymy się czegoś nowego, czy też zażartujemy i powiemy: „No weź, jedna kiełbaska nie zaszkodzi”?

Te drobne, codzienne sytuacje pokazują, czy naprawdę potrafimy żyć razem w różnorodności. Testują naszą empatię, szacunek i zdolność do budowania więzi.

Worek różnorodności

Pomyśl o różnorodności jak o worku pełnym skarbów. Jest pełen różnych języków, smaków, piosenek i historii – rzeczy, które sprawiają, że nasz świat jest pełen życia i bogactwa. Ale oto haczyk: ten worek może być również ciężki, jeśli nie wiemy, jak go nieść. Jeśli brakuje nam zrozumienia, otwartości lub empatii, skarby pozostają zamknięte w środku. Ale kiedy otwieramy ten worek z ciekawością i życzliwością, odkrywamy niesamowite rzeczy – nowe przyjaźnie, inspirację i kreatywne pomysły, które mogą zmienić świat.

Budowanie mostów, a nie murów

Otóż rzecz w tym, że umiejętności potrzebne do życia w zróżnicowanym świecie nie rodzą się z niczym. Uczymy się ich – tak jak uczymy się grać na gitarze, programować czy jeździć na deskorolce.

Otwartość, empatia i dialog są jak mięśnie – im więcej ćwiczymy, tym stają się silniejsze.

Podczas tego szkolenia dowiemy się, jak przekształcać trudne sytuacje w szanse – jak rozumieć, komunikować się i współpracować w różnych kulturach.

Bo prawda jest taka: nasz świat – czy to w Skopje, Krakowie, czy gdziekolwiek indziej – nie stanie się mniej zróżnicowany. Wręcz przeciwnie, staje się jeszcze bardziej kolorowy, dynamiczny i połączony.

Pytanie brzmi: czy potraktujemy to jako problem, czy jako naszą największą siłę?

Dofinansowane przez
Unię Europejską

2. CZYM JEST GOTOWOŚĆ MIĘDZYKULTUROWA?

Wyobraź sobie, że jesteś na wymianie młodzieżowej w innym kraju – może w Polsce, Hiszpanii lub Macedonii Północnej. Spotykasz ludzi z całej Europy. Każdy mówi innym językiem, je inne potrawy i wyraża emocje na swój własny sposób.

Jedna osoba głośno się śmieje i wszystkich przytula. Inna mówi cicho i zachowuje dystans. Ktoś zaczyna jeść kolację o 21:00 – bo to normalne w Hiszpanii – a ktoś inny w ogóle nie je konkretnego rodzaju mięsa ze względu na swoją religię. Na początku może to być mylące, a nawet niekomfortowe.

Ale jeśli masz gotowość międzykulturową, nie spieszysz się z osądzaniem. Pozostajesz ciekawy. Pytasz, słuchasz, starasz się zrozumieć. Wiesz, że „inny” nie oznacza „niewłaściwy” – oznacza po prostu „inny”.

Wiedza. Umiejętności. Postawy. Działanie.

Gotowość międzykulturowa to połączenie czterech supermocy – wiedzy, umiejętności, postawy i działania.

- **Wiedza** oznacza, że rozumiesz, że ludzie mogą obchodzić różne święta – takie jak Ramadan, Wielkanoc, prawosławne Boże Narodzenie czy Sława – lub mieć inne tradycje rodzinne, sposoby ubierania się czy przekonania.
- **Umiejętności** oznaczają, że potrafisz naprawdę słuchać, zadawać pytania bez oceniania i znajdować rozwiązania w przypadku nieporozumień.
- **Postawa** oznacza, że podchodzisz do innych z ciekawością, szacunkiem i empatią. Nie mówisz: „To dziwne”, ale: „To ciekawe – powiedz mi więcej!”.
- **Działanie** oznacza, że coś robisz. Zapraszasz nowego ucznia z Ukrainy do projektu grupowego. Wspierasz polskiego kolegę z klasy, który jest wyśmiewany z powodu akcentu. Mówisz: „Hej, to nie jest fajne”, gdy ktoś publikuje w internecie nienawistne żarty.

Pomyśl o gotowości międzykulturowej jak o zestawie narzędzi:

Wiedza to twoja instrukcja obsługi – mówi ci, jak coś działa.

- Umiejętności to twoje narzędzia – młotek, śrubokręt i szczypce.
- Postawa to twoja motywacja – twoja decyzja, by coś naprawić.
- Działanie to moment, gdy zakasujesz rękawy i zaczynasz budować lub naprawiać.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Albo wyobraź sobie to jako **klucz** – bez niego tkwisz w korytarzu, zastanawiając się, co jest za drzwiami. Ale kiedy osiągniesz gotowość międzykulturową, otwierasz drzwi – i wkraczasz w nowe światy pełne ludzi, pomysłów i możliwości.

A może to jak **latarka w ciemności** – pomaga ci znaleźć drogę, gdy czujesz się niepewnie w towarzystwie kogoś innego. Daje ci światło, kierunek i pewność siebie.

Przykład z życia

Założmy, że do Twojej klasy dołącza nowy uczeń – może z Ukrainy, Syrii lub Kosowa. Jego macedoński lub polski nie jest jeszcze idealny. Wygląda na trochę zagubionego.

Jeśli masz gotowość międzykulturową, nie czekasz, aż ktoś inny zareaguje. Uśmiechasz się, machasz, pokazujesz, gdzie jest sala lekcyjna, albo zapraszasz, żeby usiadł obok ciebie. Nawet bez słów okazujesz życzliwość – a to może oznaczać coś więcej niż tylko perfekcyjną gramatykę. Nie potrzeba do tego wyjątkowego talentu – wystarczy odrobina **odwagi, empatii i otwartości**.

Jak nauka jazdy na rowerze.

A co najlepsze? Gotowość międzykulturowa to nie coś, z czym się rodzisz – to coś, czego można się nauczyć i co można ćwiczyć.

Na początku może się to wydawać niezręczne – jak nauka jazdy na rowerze. Możesz popełniać błędy, tracić równowagę lub mówić niewłaściwie. Ale z praktyką stajesz się lepszy, bardziej pewny siebie i wkrótce – poruszasz się swobodnie, komunikując się z ludźmi, gdziekolwiek jesteś.

I tak jak z jazdą na rowerze – raz nauczonego, nigdy nie zapomnisz.

3. DLACZEGO BĘDZIE TO DLA CIEBIE POMOCNE?

Możesz myśleć: „No dobrze, to wszystko brzmi pięknie... ale czy naprawdę tego potrzebuję? Mam już szkołę, przyjaciół i codzienne życie. Nic się tak naprawdę nie zmienia”. Cóż – rzeczywiście się zmienia.

Świat wokół nas staje się bardziej kolorowy, bardziej połączony i bardziej różnorodny niż kiedykolwiek wcześniej. Nawet jeśli mieszkasz w małym miasteczku lub chodzisz do tej samej szkoły od przedszkola, różnorodność jest już częścią twojego życia. Być może po prostu jeszcze jej nie zauważyłeś.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

W szkole

Rozejrzyj się po swojej klasie. W wielu szkołach – czy to w Bitoli, Tetowie, czy Warszawie – znajdziesz dziś uczniów z Ukrainy, Kosowa czy Turcji. Przynoszą ze sobą nowe języki, zwyczaje i perspektywy.

Czasami zdarzają się nieporozumienia – może ktoś obchodzi święto, o którym nigdy nie słyszałeś, albo nie zjada tego, co jest serwowane w stołówce. Ale gotowość międzykulturowa pomaga przekształcić te różnice w więzi – w przyjaźnie, pracę zespołową i chwile nauki. Tworzy klasy, w których każdy czuje się mile widziany, a różnorodność staje się siłą, a nie barierą.

W życiu codziennym

Nawet jeśli nigdy nie opuszczasz swojego miasta, różnorodność dociera do Ciebie przez telefon. Na TikToku czy Instagramie obserwujesz twórców z Korei, Irlandii czy Kanady. Uczysz się tańców do piosenek w językach, których nawet nie znasz.

Na Discordzie możesz grać w gry z kimś z Niemiec, Serbii czy Grecji.

Gotowość międzykulturowa pomaga Ci zrozumieć, co kryje się za tym, co widzisz – pozwala Ci dostrzec stereotypy w memach, rozpoznać mowę nienawiści zamaskowaną jako „żarty” i wiedzieć, kiedy coś w internecie opiera się na uprzedzeniach lub dezinformacji.

To jak cyfrowy kompas – pomaga Ci zachować życzliwość, szacunek i rozwagę w sieci.

W Twojej przyszłej karierze

A oto kolejny sekret – ta umiejętność sprawi, że wyróżnisz się w przyszłości.

Pracodawcy dziś nie chcą po prostu ludzi, którzy „znają swoją pracę”. Chcą ludzi, którzy potrafią współpracować z innymi – bez względu na języki, granice i nastawienie.

Wyobraź sobie, że pracujesz w zespole IT z ludźmi z Polski, Macedonii Północnej i Łotwy. Albo studiujesz za granicą w ramach programu Erasmus+ w Krakowie lub Lublanie. Jeśli potrafisz się adaptować, komunikować i rozumieć różne perspektywy, jesteś już na prowadzeniu. Gotowość międzykulturowa to nie tylko umiejętność „podróżowania za granicę”. To umiejętność życiowa – taka, która kształtuje sposób, w jaki traktujesz innych, rozwiązujesz problemy i stwarzasz możliwości, gdziekolwiek jesteś. Bo różnorodność nie zniknie. Pytanie brzmi: czy będziesz wiedział, jak wykorzystać ją na swoją korzyść, czy pozwolisz, by dezorientowała i dzieliła?

4. JAK BĘDZIEMY PRACOWAĆ?

Pewnie się zastanawiasz: „No dobrze, ale jak właściwie będzie wyglądało to szkolenie?”. Dobra wiadomość – to nie będzie nudny wykład.

Nie będziesz siedzieć w miejscu i przepisywać notatek z ekranu. Będziesz się ruszać, rozmawiać, śmiać, myśleć – będziesz częścią historii.

Co zrobimy:

- Będziesz wykonywać interaktywne **ćwiczenia i arkusze**, aby dowiedzieć się więcej o sobie i o tym, jak postrzegasz innych.
- Zbadasz prawdziwe **historie i studia przypadków** – na przykład, jak nieporozumienia kulturowe mogą pojawiać się w Internecie, w szkole, a nawet w projektach grupowych.
- Posłuchasz krótkich **podcastów i obejrzysz** klipy multimedialne, które rozbudzą nowe pomysły i emocje.
- Weźmiesz udział w **symulacjach i odgrywaniu ról** – wcielisz się w kogoś innego i przekonasz się, jak to jest być „nowym” lub „obcym”.
- Sprawdzisz swoją wiedzę poprzez **quizy i gry** – bo nauka jest łatwiejsza, gdy sprawia przyjemność.

Laboratorium nauki

Pomyśl o tym warsztacie jak o laboratorium ludzi i pomysłów. Tutaj możesz eksperymentować – mówić, co myślisz, próbować czegoś nowego, a nawet popełniać błędy.

Czasami coś się uda. Czasami nie. Ale za każdym razem dowiesz się czegoś nowego – o innych i o sobie.

To bezpieczna przestrzeń, w której każda opinia ma znaczenie, a każda historia ma znaczenie. Wniesiesz swoje własne doświadczenia – swoje pochodzenie, przekonania, marzenia – a razem połączymy je w coś naprawdę inspirującego.

Bo najważniejsze w tym szkoleniu nie są slajdy ani trener – to Ty. Jesteś głównym bohaterem tej podróży.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

5. CO ZYSKASZ?

Co więc z tego będziesz miał? Co tak naprawdę wyniesiesz z tego doświadczenia – poza kilkoma wolnymi godzinami w kalendarzu? Omówmy to szczegółowo.

Lepsze zrozumienie siebie

Zanim zrozumiesz innych, musisz zrozumieć siebie. Poprzez refleksję i ćwiczenia zauważysz, jak Twoje wartości, nawyki i doświadczenia kształtują Twój sposób postrzegania świata. Ta świadomość pomoże Ci budować silniejsze, bardziej autentyczne relacje – zarówno w szkole, jak i poza nią.

Umiejętność rozpoznawania stereotypów

Dowiesz się, jak oddzielać fakty od opinii – i jak rozpoznać, kiedy komentarz lub wpis w internecie opiera się na uprzedzeniach. Zrozumiesz, dlaczego stereotypy ranią – i jak spokojnie i inteligentnie im przeciwdziałać. To jedna z najcenniejszych umiejętności XXI wieku – zwłaszcza w świecie pełnym dezinformacji i pochopnych osądów.

Pewność siebie w rozmowie

Nauczysz się rozmawiać z ludźmi, którzy myślą inaczej – bez strachu i gniewu. Odkryjesz, że nie musisz się zgadzać, żeby kogoś zrozumieć. A szacunek i ciekawość potrafią przekuć nawet nieporozumienie w sensowną wymianę zdań.

Praktyczne narzędzia do wykorzystania w życiu codziennym

Damy Ci konkretne, praktyczne narzędzia – sposoby reagowania na konflikty, wyrażania empatii i budowania dialogu. To rzeczy, z których możesz skorzystać od razu: na zajęciach, w mediach społecznościowych, w podróży lub w przyszłym miejscu pracy.

Poczucie wpływu

Zobaczysz, że nawet drobne gesty – uśmiech do kogoś nowego, sprzeciwienie się nienawiści czy rozpoczęcie pozytywnej rozmowy – mogą zmienić atmosferę wokół Ciebie. Poczujesz się na siłach, by coś zmienić, niezależnie od tego, jak małe się to wydaje.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ostatecznie różnorodność nie jest problemem do rozwiązania – to supermoc, którą można rozwijać. Gdy ją odkryjesz, zostanie z tobą – w szkole, w przyjaźniach, w przyszłej karierze i w każdej społeczności, której będziesz częścią.

Czy jesteś gotowy odkryć swoją nową supermoc?

Finansowane przez UE. Wyrażone poglądy i opinie są wyłącznie poglądami autora/autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej ani Fundacji Rozwoju Edukacji. Unia Europejska ani Fundacja Rozwoju Edukacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Wszystkie rezultaty uzyskane w ramach projektu „Budowanie Powiązań Społecznościowych” są udostępniane na otwartych licencjach (CC BY-SA 4.0 DEED). Można je wykorzystywać bezpłatnie i bez ograniczeń. Kopiowanie lub przetwarzanie tych materiałów w całości lub w części bez zgody autora jest zabronione. W przypadku wykorzystania rezultatów konieczne jest wskazanie źródła finansowania i ich autorów.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Energia dla Europy

